

อาหารสมอง

•วารกรณ์ สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

รู้จักทัวร์ ‘อุ้มบุญ’ ในโลก

ปาวเรื่องการจ้าง “อุ้มบุญ” หรือการจ้างท้องในบ้านเราเมื่อเร็วๆ นี้ อาจสร้างความแปลกใจอยู่บ้าง แต่ที่น่าประหลาดใจจริงๆ ก็คือความกว้างขวางที่กระทำกันในปัจจุบัน โดยเฉพาะในอินเดียและรัสเซีย ตลอดจนปัญหาต่างๆ ที่เกิดตามมาอีกมาก

“อุ้มบุญ” หรือ Surrogacy คือการท้องของหญิงคนหนึ่งอย่างตั้งใจเพื่อสามัภรรยาคนอื่นๆ “อุ้มบุญ” แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) Traditional Surrogacy หมายถึง Surrogate หรือ “แม่อุ้มบุญ” ท้องโดยการฉีดสเปิร์มไม่เข้าเป็นของสามัคู้นั้นหรือที่ใช้รับบริจาคมาเข้าไปในหลอดลูก หรือผสมไข่ของ “แม่อุ้มบุญ” กับสเปิร์มกันในหลอดแก้วก่อนที่จะฉีดเข้าไปในหลอดลูก ลูกที่ออกมาจะมีพันธุกรรมของ “แม่อุ้มบุญ” บ่นอยู่ด้วย

(2) Gestational Surrogacy หมายถึง “แม่อุ้มบุญ” ท้องโดยเอาไข่กับสเปิร์มที่ผสมแล้วใส่เข้าไปในหลอดลูก ลูกที่ออกมาจะไม่พันธุกรรมที่เกี่ยวข้องกับ “แม่อุ้มบุญ” แต่อย่างใดทั้งสิ้น

เรื่อง “อุ้มบุญ” ไม่ใช่เรื่องใหม่ หลั่งจาก 1978 ซึ่งเด็กหลอดแก้วคนแรกเกิดจากกระบวนการผสมสเปิร์มและไข่ในหลอดแก้ว ก่อนที่จะใส่เข้าไปในหลอดลูกครรภ์ของ “อุ้มบุญ” ประเภทที่ 2 ก็เกิดขึ้นเพราะเกิดความคิดเรื่องเอาไข่ผสมแล้วไปใส่หลอดลูกคนอื่นที่ไม่ใช่แม่ ในปี 1985 โลกก็ได้เห็นเด็กคนแรกจากการ “อุ้มบุญ” ชนิดนี้ และตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา การเกิดการจ้าง “อุ้มบุญ” ก็ตามมาโดยธรรมชาติ

การ “อุ้มบุญ” แบบ Traditional คือเอาสเปิร์มของสามีไปใส่ในหญิงอื่นโดยภรรยาเห็นเป็นใจมีมากแต่เด็กทารกนั้นเป็นพันปี เช่นเดียวกับการ “อุ้มบุญ” แบบสามัคู้นั้นเอง

โดยภรรยาไม่รู้ ซึ่งเรื่องแบบนี้ทำให้หัวแตกกันมาแยะแล้ว

กรณีของน้องแกมมี่ที่เกิดในบ้านเรานั้นสะท้อนให้เห็นปัญหาที่เกิดจากการจ้าง “อุ้มบุญ” ชนิดที่ 2 เรื่องก็คือสามัภรรยาออสเตรเลียมาจ้างหญิงไทยท้องในราคา 350,000 บาท เพราะภรรยาไม่อาจท้องได้ เมื่อเป็นลูกแฝดหญิงชาย ทารกหญิงเป็น down syndrome (ที่สมัยก่อนเรียกว่า “ปัญญาอ่อน”) แต่ทารกชายปกติ พ่อแม่ที่จ้างก็รีบไปแต่เด็กปกติ ทั้งให้เธอต้องเลี้ยงน้องแกมมี่คนเดียว ถึงแม้เรื่องนี้จะสงบสุขอยู่บ้างแต่ก็ชี้ให้เห็นปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้น เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ในออสเตรเลีย วิชาทฤษฎีการศึกษาค้นคว้าและมีการรณรงค์บริจาคเงินช่วยรักษาน้องแกมมี่ซึ่งเป็นโรคหัวใจตั้งแต่กำเนิดด้วย พ่อปรากฏตัวแต่เอเยนต์หายตัวไปแล้ว มีแต่หญิงไทยที่ให้เช่าและไม่รู้จักชื่อพ่อแม่ที่จ้าง

การจ้าง “อุ้มบุญ” ทั้งหมดเป็น Surrogacy ประเภทที่ 2 ซึ่งในบ้านเราเป็นที่ทราบกันว่ามีการจ้างกันกว้างขวางพอควรโดยมีเอเยนต์แสวงหา “แม่อุ้มบุญ” ไทยที่ต้องการเงินทองผ่านโซเชียลมีเดีย นอกจากนี้ก็มีกรณีของคนต่างชาติเดินทางมา 3 คน หญิง 2 ชาย 1 มาให้หมอไทย ผังตัวอ่อนเข้าไปในหลอดลูกของหญิงที่สามัภรรยาพามา และก็เดินทางกลับบ้านเพื่อไปพุ่มพักเด็กต่อไป คนจีนไม่น้อยที่ทำอย่างนี้เพราะต้องการให้ “แม่อุ้มบุญ” เป็นคนจีนด้วยกัน

คาดเดาว่าในไทยมีจำนวนการจ้าง “อุ้มบุญ” กันมากพอควรเพราะกฎหมายไทยยังเป็นสีเทาอยู่ แต่ที่ทำกันกว้างขวางกว่ามากก็คือจีน อินเดีย และรัสเซีย

นโยบายผ่อนปรนให้มีลูกกิน 1 คน ได้ ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ความอยากมีลูก การแต่งงานช้า สิ่งแวดล้อมที่เชื่อว่าไม่เอื้อ

อำนวยให้มีภาวะเจริญพันธุ์สูง ฯลฯ ทำให้เกิด “ลูกอุ้มบุญ” ในจีนไม่ต่ำกว่า 10,000 รายต่อปี อย่างผิดกฎหมายโดยมีเอเยนต์รับงานกันเป็นร้อยๆ แห่งในหลายเมือง ค่าจ้าง “อุ้มบุญ” มีตั้งแต่ 500,000-700,000 บาท

สำหรับอินเดียและรัสเซียนั้นจัดได้ว่าเป็นแหล่งทัวร์ “อุ้มบุญ” ใหญ่ อินเดียเป็นแหล่งทัวร์ใหญ่ที่สุดเนื่องจากถูกต้องตามกฎหมาย สามารถเลือกผู้หญิงอินเดียที่ไม่เสพยาและไม่กินเหล้าเป็น “แม่อุ้มบุญ” ได้ไม่ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในราคาที่ถูกมากคือทั้งแพ็คเกจทั้งการผสม ค่าจ้างอุ้มท้อง ค่าคลอด ลูกที่โรงพยาบาล ค่าที่พัก ค่าเดินทางโดยเครื่องบินในราคาประมาณ 800,000 บาท ซึ่งเป็นเพียงหนึ่งในสามของราคาในประเทศพัฒนาแล้ว ปัจจุบันมีสามัภรรยาจากทุกมุมโลกไปใช้บริการ รัสเซียก็เป็นอีกแหล่งของทัวร์ “อุ้มบุญ”

ทุกอย่างถูกกฎหมายหมด และแถมใส่ชื่อพ่อแม่จริงทางชีววิทยาให้ในใบเกิดอีกด้วย ทั้งสองประเทศนี้ระบบการทะเบียนเป็น ผู้จัดการให้ทุกอย่าง

เรื่องที่ฟังดูง่ายนี่จริงๆ แล้วมีปัญหาคิดขึ้นมาก เช่น (1) กรณีที่คลอดออกมาแล้วไม่เอาลูก (2) แม่ “อุ้มบุญ” ท้องแล้วอุ้มท้องหนี (3) คลอดออกมาแล้วรู้สึกผูกพันจนไม่ยอมให้ลูก (4) แม่ “อุ้มบุญ” หายไปกับพ่อเจ้าของสเปิร์ม (5) แม่ “อุ้มบุญ” เบียดัญญาโดยโกงราคาเพิ่มขึ้นระหว่างท้อง (6) สามัภรรยา กับ “แม่อุ้มบุญ” ชัดแย้งกันหนักในเรื่องการดูแลเด็กในท้องจนไม่รู้จะแก้ไขปัญหายังไง ฯลฯ

ปัญหาที่ปวดหัวทางกฎหมายก็คือ การจ้าง “อุ้มบุญ” ควรถูกกฎหมายหรือไม่ และใครเป็นแม่ในทางกฎหมาย สองประเด็นนี้มีกฎหมายแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ในกรณีของการอุ้มบุญโดยไม่มีการว่าจ้างกฎหมายในหลายประเทศไม่ห้ามแต่ห้ามกรณีของการจ้าง ส่วนประเทศที่ถูกกฎหมายเรื่อง

การจ้าง “อุ้มบุญ” ได้แก่ อินเดีย รัสเซีย จอร์เจีย ยูเครน บางรัฐในสหรัฐอเมริกา ส่วนไทยนั้นมีความพยายามออกกฎหมายใหม่แต่ขณะนี้ยังไม่มีการถูกจับจึงทำกันแบบก๊วๆ กั๊วๆ แต่ดูจะกล้ามากกว่าแล้ว

สำหรับประเด็นใครเป็นแม่นั้น ศาลในประเทศส่วนใหญ่เช่นเดียวกับไทยถือว่าผู้ให้กำเนิดคือแม่โดยไม่นำพากับประเด็นการเป็นพ่อแม่ทางชีววิทยา (biological parents) หนทางเดียวที่ผู้ไม่ได้ให้กำเนิดจะเป็นแม่ได้ก็ด้วยการรับเป็นลูกบุญธรรมเท่านั้น ดังนั้นผู้จ้าง “อุ้มบุญ” จึงใช้วิธีรับเป็นบุตรบุญธรรมหลังการคลอดเพื่อการเป็นพ่อแม่อย่างถูกกฎหมาย

เรื่องการเป็นแม่ของผู้จ้างทางกฎหมายนั้นเป็นปัญหาหากการรับเป็นบุตรบุญธรรมไม่เกิดขึ้นดังเรื่องอื้อฉาวในปี 1986 ที่เรียกว่ากรณี “Baby M” ในสหรัฐอเมริกา แม่ “อุ้มบุญ” ทำสัญญากับสามีภรรยา แต่ผิดสัญญาเมื่อ Baby M คลอดโดยฟ้องศาลว่าเป็นสัญญาที่ผิดกฎหมาย ศาลตัดสินว่าเพื่อเป็นประโยชน์กับเด็กมากที่สุดให้ “Baby M” อยู่ในความดูแลของสามีภรรยาผู้เป็นพ่อแม่ทางชีววิทยา

ในปี 1990 ศาลแคลิฟอร์เนียในกรณีคล้ายกันตัดสินให้พ่อแม่ทางชีววิทยาเป็นผู้ดูแลและให้คำจำกัดความของแม่ที่แท้จริงก็คือคนที่ตั้งใจสร้างขึ้นมาและเลี้ยงดูอบรม ข้อสังเกตก็คือศาลไม่ได้บอกว่า แม่ “อุ้มบุญ” มีได้เป็นแม่ตามกฎหมาย

การ “อุ้มบุญ” จะเป็นปัญหาทางกฎหมาย ทางประเพณี และทางศีลธรรม ไปอีกนาน トラบที่มนุษย์ยังไม่เห็นตรงกัน การแก้ไขต้องใช้เวลาและใช้เหตุและผลทางปรัชญา สิ่งที่เป็นอุปสรรคสำคัญก็คือความเชื่อทางศาสนา

การเป็นเพียงพ่อแม่ทางชีววิทยา ไม่อาจเปรียบเทียบกับจริยธรรมได้เลยกับพ่อแม่ที่ตั้งใจทุ่มเทฟูมฟักเลี้ยงดูเด็กด้วยความรัก